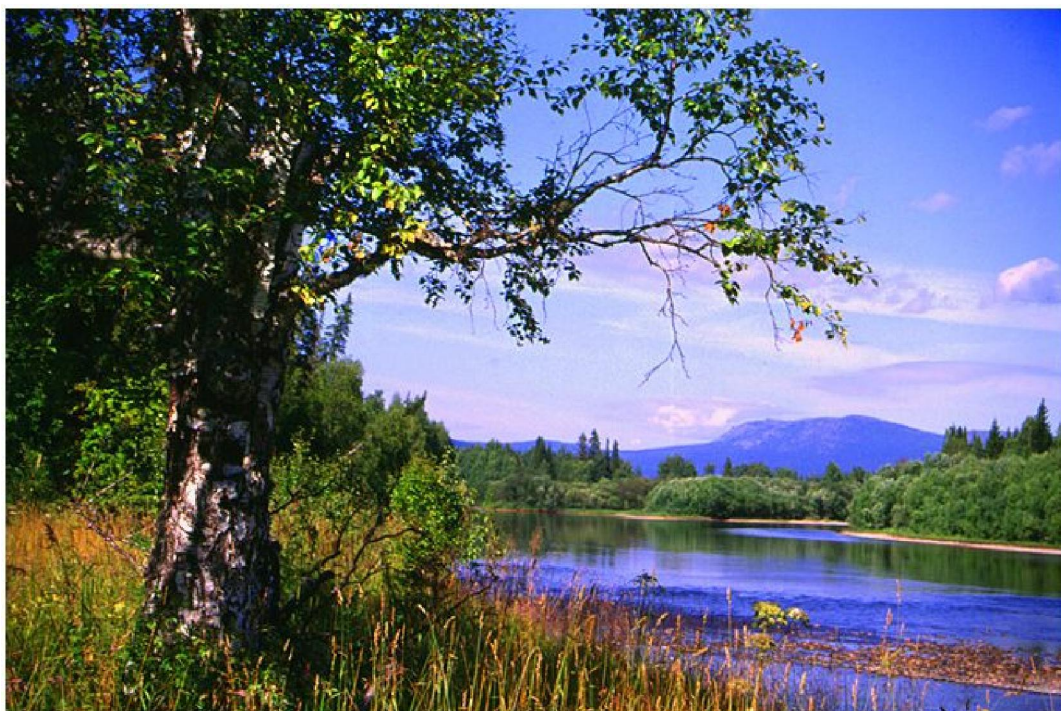

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

***Навколишнє природне
середовище Чернівецької області
у 2014 році
Економічна доповідь***

Чернівці – 2015

Комплексна економічна доповідь “Навколишнє природне середовище Чернівецької області у 2014 році” підготовлена відділом статистики сільського господарства та навколишнього середовища за участю відділу статистики промисловості Головного управління статистики у Чернівецькій області.

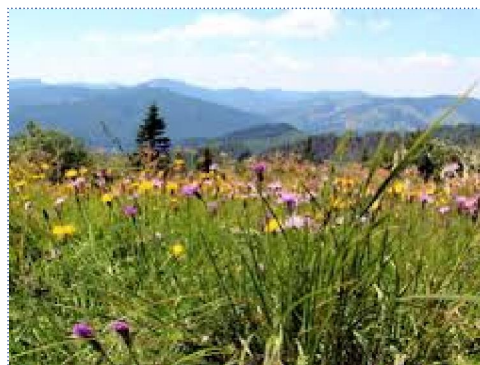
У доповіді використані дані річних звітів зі статистики навколишнього середовища за 2014р., матеріали Дністровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів у Чернівецькій області, Головного управління Держземагентства України у Чернівецькій області.

Вих. №06–87/278 від 12.06.2015р.

Економічну доповідь “Навколишнє природне середовище Чернівецької області у 2014 році” та іншу статистичну інформацію можна придбати за адресою: м.Чернівці, вул. Головна 249–А, к.305, тел.58-17-76

Навколишнє природне середовище Чернівецької області у 2014 році

Науково-технічний розвиток в останні десятиліття все гостріше ставить перед людством питання охорони та раціонального використання природних ресурсів. На сьогоднішній день вирішення цих питань можливе шляхом впровадження ефективних економіко-правових механізмів природокористування.

	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Україна	11,0	11,1	11,4	11,3	11,1	8,8¹
області						
Закарпатська	5,1	6,8	7,0	5,6	5,4	4,7
Івано-Франківська	18,1	16,2	19,8	17,9	18,2	19,9
Львівська	8,6	11,3	11,8	11,6	10,9	9,6
Чернівецька	4,1	5,5	5,6	5,1	4,8	4,6

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Чернівецька область у порівнянні з іншими областями є досить благополучною в екологічному відношенні. Так, в області спостерігається один із найнижчих у країні рівнів викидів забруднюючих речовин у повітря у розрахунку на одну особу та на 1 км².

Впродовж 2014р. у повітряний басейн області викинуто більше 37 тис.т забруднюючих речовин, у водні ресурси потрапило 2,7 млн.м³ забруднених зворотних вод. Більше 34 т небезпечних відходів залишались у сховищах та на території підприємств.

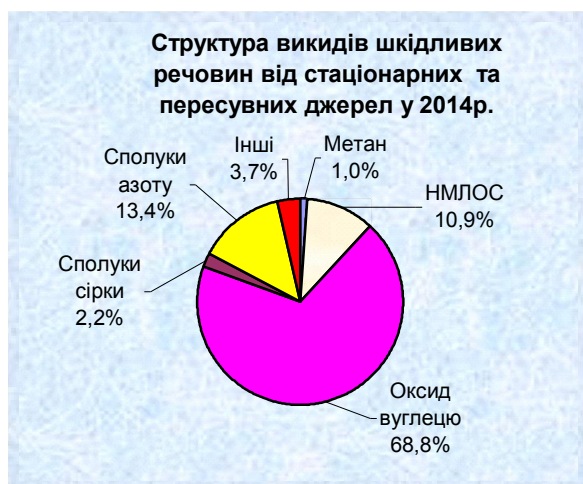
	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Україна	140,4	145,6	150,5	149,6	147,7	120,8¹
області						
Закарпатська	52,8	69,9	71,6	57,6	55,1	48,1
Івано-Франківська	181,3	162,9	199,9	180,4	183,4	200,5
Львівська	72,6	96,7	100,9	99,9	93,9	82,6
Чернівецька	36,9	49,3	50,2	45,4	43,0	40,7

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Охорона атмосферного повітря

Основним забруднювачем атмосферного повітря області є автомобільний транспорт, викиди від якого становили майже 88% від загального антропогенного навантаження на повітря.

Впродовж 2014р. в атмосферу Чернівецької області потрапило 37,0 тис.т шкідливих речовин від **стаціонарних та пересувних джерел** забруднення, що на 5,3% менше рівня 2013р. Слід зазначити, що найбільшу частку в загальному обсязі шкідливих речовин займали викиди оксиду вуглецю – 68,8% або 25,5 тис.т. Викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів та призводять до руйнації озонового шару Землі, становили відповідно 365,5 т та 38,6 т або 1,0% та 0,1% від загального обсягу. Крім того, від стаціонарних та пересувних джерел у повітря викинуто 653,6 тис.т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату (Додаток 1).

Найбільшого забруднення зазнало місто Чернівці, у повітря якого викинуто більше третини шкідливих речовин від загально-

обласного показника (12,7 тис.т).

Від **стаціонарних джерел** протягом 2014р. в атмосферне повітря надійшло 2,5 тис.т забруднюючих речовин, що на 9,2% менше, ніж у попередньому році (Додаток 2). Зменшення викидів порівняно з 2013р. було характерно майже для всіх районів, найбільш істотно – для Сторожинецького, Хотинського та Сокирянського, де індекс викидів становив відповідно 45,8%, 51,3% та 51,5%.

У 2014р. 109 підприємств та організацій області здійснювали викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами. З них

43 або 39,4% від усіх підприємств області розташовані в м.Чернівцях, обсяг викидів від яких становив 1,0 тис.т або 41,9% від сукупного обсягу викидів по області.

Впродовж 2014р. в середньому по області одним підприємством було викинуто 22,8 т шкідливих речовин.

Основними забруднювачами повітря в області залишилися підприємства переробної промисловості, якими викинуто у повітря 1,5 тис.т шкідливих речовин або 61,2% від загального обсягу викидів стаціонарними джерелами. Від підприємств, які займаються виробництвом іншої неметалевої мінеральної продукції, потрапило 707 т викидів, виробництвом харчових продуктів – 647 т.

Серед викинутих стаціонарними джерелами забруднюючих речовин, що потрапили в повітряний басейн області, найбільшу частку займали речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (27,7% або 0,7 тис.т), оксид вуглецю (23,2% або 0,6 тис.т), неметанові леткі органічні сполуки (17,4% або 0,4 тис.т). У менших кількостях в атмосферу викидалися такі речовини як діоксид та інші сполуки сірки (11,7% або 0,3 тис.т), метан (10,5% або 0,3 тис.т), сполуки азоту (8,9% або 0,2 тис.т) та інші. Слід відмітити, що у повітря також потрапили такі високотоксичні речовини як миш'як (18 кг) та свинець (13 кг).

Крім того, стаціонарними джерелами в атмосферу було викинуто 137,0 тис.т діоксиду вуглецю (парникового газу).

Щільність викидів від стаціонарних джерел у розрахунку на 1 км² території області склала 0,3 т забруднюючих речовин. Значно вищим цей показник був у містах Чернівцях та Новодністровську – відповідно 6,8 т та 22,1 т на 1 км², серед районів – у Новоселицькому та Кіцманському (по 0,5 т відповідно). На одну особу населення області у 2014р. припадало 2,7 кг шкідливих викидів (у 2013р. – 3,0 кг). Значно більшим цей показник був у м.Новодністровську – 14,3 кг, а також у Новоселицькому та Кіцманському районах – відповідно 4,8 кг та 4,4 кг.

Для покращення екологічного стану атмосферного повітря в області у 2014р. на 2 підприємствах проводились повітроохоронні заходи. На їх впровадження було витрачено 124,9 тис.грн. Основна частка коштів (66,4% або 82,9 тис.грн.) використана для здійснення заходів щодо підвищення ефективності існуючих очисних установок (модернізацію, реконструкцію, ремонт).

Основними забруднювачами довкілля області є **пересувні джерела**, викиди від яких у 2014р. зменшились у порівнянні з 2013р. на 5,0% та становили 34,5 тис.т або 93,3% від загального обсягу (Додаток 3). Від автомобілів індивідуальних власників в атмосферу потрапило 80,4% від загального обсягу викидів від пересувних джерел (27,8 тис.т), від автотранспорту суб'єктів господарської діяльності – 13,7% (4,7 тис.т) і

лише 5,9% (2,0 тис.т) – від залізничного транспорту та виробничої техніки (Додаток 4).

Найбільшого забруднення транспортними засобами зазнало повітря м.Чернівців (11,7 тис.т або 33,8% від загального обсягу викинутих транспортом шкідливих речовин), Сторожинецький, Новоселицький та Кіцманський райони (3,1–2,5 тис.т або 8,9–7,4%).

Основні показники стану атмосферного повітря у 2014р.			
	Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря	У тому числі від	
		стаціонарних джерел	пересувних джерел
Всього, тис.т	37,0	2,5	34,5
у розрахунку на:			
1 км ² , т	4,6	0,3	4,3
1 особу, кг	40,7	2,7	38,0

Серед викинутих транспортними засобами шкідливих речовин найбільшу частку займав оксид вуглецю – 72,1% або 24,9 тис.т. Викиди озоноруйнуючих речовин – метану та оксиду азоту становили відповідно 0,3% та 0,1% від загального обсягу (105,5 т та 34,7 т).

Крім того, в довкілля надійшло 516,6 тис.т діоксиду вуглецю.

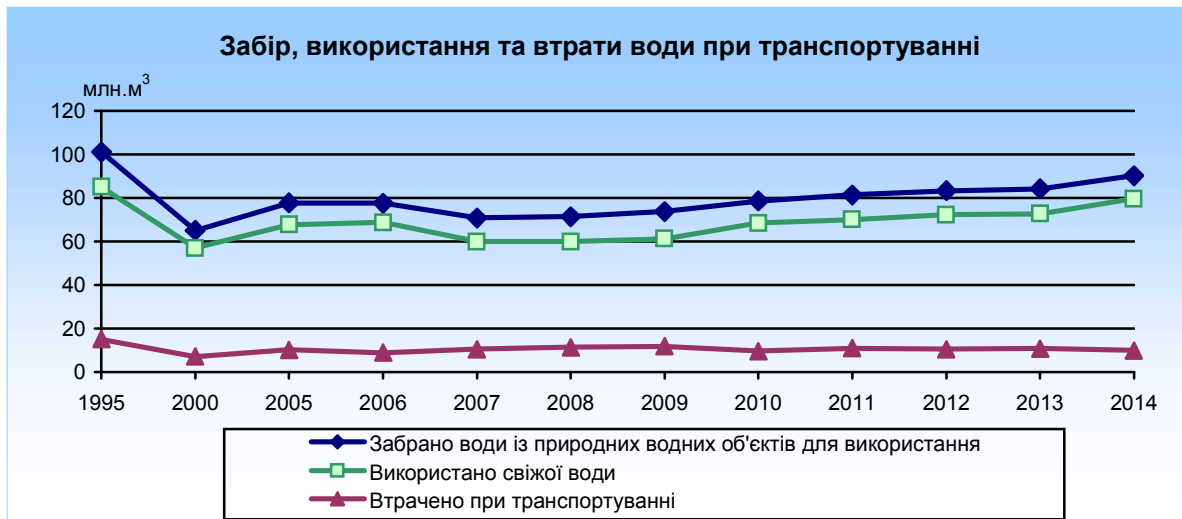
Основним видом палива, який використовувався пересувними джерелами, був бензин. Від його використання в повітря області в 2014р. потрапило 21,5 тис.т забруднень (62,2% від сукупного обсягу). Від двигунів, що працювали на дизельному паливі, в атмосферу надійшло 10,7 тис.т шкідливих викидів (31,0%), на зрідженому та стисненому газі – 2,3 тис.т (6,8%).

Щільність викидів від пересувних джерел у 2014р. становила 4,3 т на 1 км² території області. Значно вищий цей показник в містах Чернівцях та Новодністровську – відповідно 76,4 т та 64,9 т. В той же час, щільність викидів у Путильському районі була значно меншою від середньообласного показника і становила 1,0 т. У середньому по області в розрахунку на 1 особу населення пересувними джерелами викинуто 38,0 кг шкідливих речовин (у 2013р. – 40,0 кг). Значно більше викидів припадало на одного мешканців обласного центру – 44,4 кг та м.Новодністровська – 42,0 кг.

Чернівецька область покрита густою мережею річок. Основу річкової системи краю складають Дністер (протяжність на території області – 272 км), Прут (128 км), Сірет (90 км), Черемош (80 км), в наявності є Дністровське водосховище, площа якого становить 142 км², також протікає 4,5 тис. малих річок загальною довжиною 7,6 тис.км.

Охорона та використання водних ресурсів

За даними Дністровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів в Чернівецькій області у 2014р. в області забрано із природних водних об'єктів 90,3 млн.м³ води, що на 7,2% більше, ніж у 2013р. При транспортуванні було втрачено 9,9 млн.м³ води або 10,9% від загального обсягу забору.

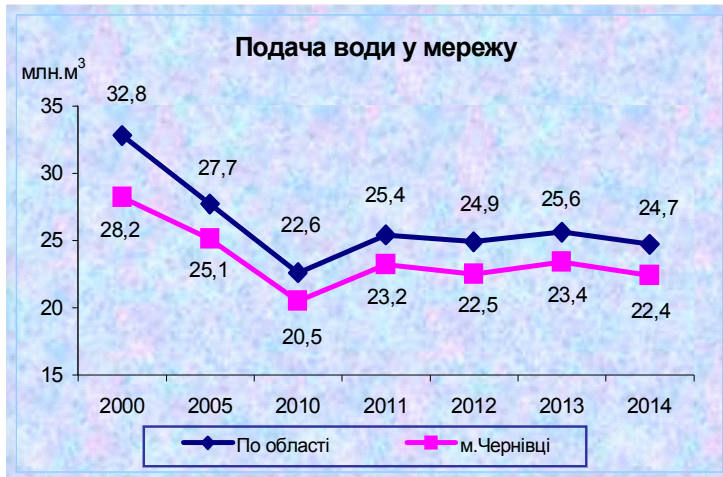

За 2014р. обсяги споживання свіжої води в цілому збільшилися на 9,4% в порівнянні з 2013р. Водокористувачами області було використано 79,6 млн.м³ води, з яких найбільше спожили підприємства м.Чернівців (16,5% або 13,2 млн.м³), Кіцманського (23,2% або 18,4 млн.м³) та Заставнівського (13,4% або 10,7 млн.м³) районів (Додаток 5).

Із загального обсягу води на виробничі потреби було використано 29,0% (23,1 млн.м³), для ставково-рибного та сільського господарства – відповідно 41,2% та 16,5% (32,8 млн.м³ та 13,2 млн.м³), на господарсько-побутові потреби – 13,2% (10,5 млн.м³).

За даними **обстеження підприємств, які мають водопроводи (водопровідні мережі)** і подають воду населенню та підприємствам на господарсько-побутові потреби, на кінець 2014р. водопроводами та окремими водопровідними мережами були обладнані всі 11 міст області, 7 селищ міського типу та 6 сільських населених пунктів.

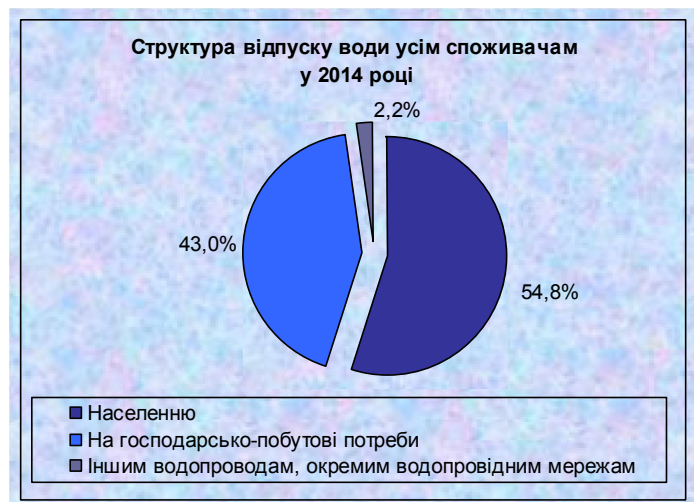
Система водопровідної мережі включала 36 водопроводів, 7 окремих водопровідних мереж, 207 свердловин та 98 вуличних колективних установок (пристроїв питного водопостачання, будок, колонок, кранів).

Одиночна протяжність водоводів, вуличних водопровідних, внутрішньо-

квартирних та внутрішньодворових мереж на кінець 2014р. порівняно з 2013р. зменшилась на 9,7% і становила 829,6 км, з них 253,2 км (30,5% від загальної кількості водопровідних мереж) становили ветхі та аварійні мережі.

У 2014р. порівняно з 2013р. обсяги піднятої та поданої води у мережу зменшились на 0,9% та на 3,5% і склали 29,5 млн.м³ та 24,7 млн.м³ відповідно. Майже вся вода подавалась своїми насосами (98,9%).

У 2014р. водокористувачам було відпущено 14,6 млн.м³ води, що на 0,4% менше, ніж у 2013р.

Основним водокористувачем в області є населення, яке спожило у 2014р. 8,0 млн.м³ води, що на 1,5% більше, ніж було спожито ними у 2013р. На господарсько-побутові потреби було відпущено 6,3 млн.м³, що порівняно з 2013р. менше на 2,7%.

Через очисні споруди у 2014р. було пропущено 17,9 млн.м³ води, що становить майже 72,4% від загального обсягу води, поданої в мережу. В Хотинському районі вся вода, яка подавалась в мережу, була пропущена через очисні споруди. В м.Чернівцях питома вага води, яка була очищена на очисних спорудах, становила 78,4% від загального обсягу води, поданої в мережу міста, в Новоселицькому районі – 67,8%. У Заставнівському та

Кіцманському районах цей показник становив відповідно 8,6% та 5,7%. Відсутні очисні споруди у м.Новодністровську, Вижницькому, Герцаївському, Кельменецькому, Путильському, Сокирянському та Сторожинецькому районах.

Скинуто у поверхневі водні об'єкти				
	2011	2012	2013	2014
Скинуто – всього	51,1	53,1	52,7	60,9
у тому числі:				
забруднених стічних вод нормативно чистих без очистки	5,3	2,5	2,4	2,7
нормативно очищених	28,2	29,5	31,7	39,0
	17,6	21,1	18,6	19,2

За даними Дністровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів в Чернівецькій області у поверхневі водні об'єкти у 2014р. було скинуто 60,9 млн.м³ зворотних вод (обсяг загального водовідведення

становив 63,7 млн.м³). Основними забруднювачами поверхневих вод області були підприємства, які займаються сільським та житлово-комунальним господарством, якими скинуто відповідно 32,7 млн.м³ та 20,7 млн.м³ води або разом 87,8% від загального обсягу скинутих вод. У загальному обсязі скидів у поверхневі водні об'єкти найбільше було нормативно-чистих без очистки зворотних вод – 64,1% або 39,0 млн.м³. Обсяги стоків нормативно-очищених стічних вод, що пройшли очищення на відповідних об'єктах та не порушили якість води, становили 19,2 млн.м³ (31,5% від загального обсягу скинутих у поверхневі водні об'єкти). Решта (2,7 млн.м³) – це забруднені стічні води, з яких 1,6 млн.м³ – без очистки та 1,1 млн.м³ – недостатньо очищені. Обсяг скинутих у поверхневі водні об'єкти забруднених стічних вод збільшився порівняно з попереднім роком на 10,2%.

Найбільші обсяги скидання забруднених стічних вод були у Новоселицькому районі та м.Чернівцях і становили відповідно 0,9 млн.м³ та 0,6 млн.м³ або 34,1% та 23,9% від загального скиду по області.

У 2014р. басейновою лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Дністровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів та підпорядкованою їй гідрохімічною лабораторією Новодністровського регіонального управління водних ресурсів проведені дослідження 124 проб поверхневої води (в т.ч. Новодністровською лабораторією – 52 проби), при цьому здійснено 4328 вимірювань якості поверхневих вод (у т.ч. Новодністровською лабораторією – 1528 вимірювань).

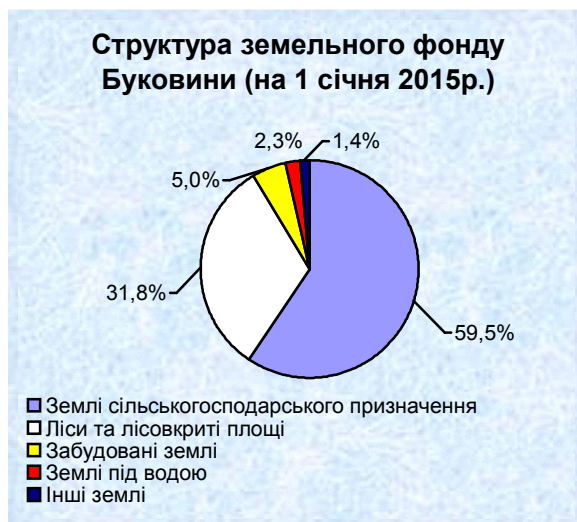
За даними обстеження каналізаційних та водопровідно-каналізаційних підприємств, які здійснюють відведення стічних вод від житлових будинків та комунально-побутових організацій, через їх каналізаційні мережі у 2014р. було відведено (скинуто) 19,4 млн.м³ стічних вод, з них через очисні споруди було пропущено 18,4 млн.м³, що становить

94,7% від загальної кількості відведених (скинутих) стічних вод. Кількість стічних вод, яка пройшла повну біологічну (фізико-хімічну) очистку, становила 18,4 млн.м³ або 94,5% від загальної кількості відведених (скинутих) стічних вод.

Слід зазначити, що важливим водоохоронним заходом є застосування передових методів очищення стічних вод, який значною мірою сприятиме екологічній безпеці людини та водних екосистем.

Земля є не тільки основним засобом виробництва у сільському господарстві, але й базисом розміщення та розвитку всіх галузей економіки. В сучасних умовах земельні ресурси зазнають все більшого техногенного навантаження, внаслідок чого посилюються ерозійні процеси та збільшується рівень їх забрудненості.

Земельні ресурси та їх охорона

За даними Головного управління Держземагентства України у Чернівецькій області на 1 січня 2015р. земельний фонд області становив 809,6 тис.га, з них землі сільськогосподарського призначення – 481,8 тис.га, ліси та лісовкриті площі – 257,9 тис., забудовані землі – 40,1 тис.га. Рівень розораності території становив 40,9%. Найбільший цей показник у рівнинних районах, зокрема, у Кельменецькому, Новоселицькому, Заставнівському та Кіцманському –

66,4–58,9%, тоді як у гірському Путильському – тільки 1,4%. Така відмінність пов'язана із впливом географічних чинників, зокрема, висотної поясності та рельєфу.

Земля є головним засобом виробництва в сільському господарстві, де вирішальну роль відіграє родючість ґрунтів. Впродовж останніх років в області спостерігається зниження природної родючості ґрунтів, прогресують ерозійні, зсувні та інші несприятливі процеси. Близько половини площ сільгоспугідь – з підвищеною кислотністю ґрунту.

На якісний стан земельних ресурсів позитивно впливає проведення агротехнічних заходів. Серед комплексу агротехнічних заходів, спрямованих на підвищення родючості землі, підтримання позитивного

балансу поживних речовин важливе місце належить внесенню мінеральних та органічних добрив.

Під урожай 2014р. сільськогосподарськими підприємствами області (без врахування малих) було внесено 108,6 тис.ц мінеральних добрив (у перерахунку на 100% поживних речовин), що на 3,4% менше, ніж у попередньому році, але у 2,8 раза більше, ніж у 2000р. Мінеральні добрива були внесені на 81,7% від загальної посівної площі сільськогосподарських культур (99,3 тис.га) проти 80,5% (98,6 тис.га) – у 2013р. Внесення

Внесення добрив під сільськогосподарські культури у сільськогосподарських підприємствах					
	2005	2010	2012	2013	2014
Мінеральні добрива					
Всього внесено у поживних речовинах, тис.ц	34,0	86,1	99,1	112,4	108,6
Удобрена площа під урожай, тис.га	52,0	74,3	98,8	98,6	99,3
Частка удобреної площі, %	45,8	67,8	78,1	80,5	81,7
Внесено у поживних речовинах на 1 га посівної площі, кг	30	79	78	92	89
Органічні добрива					
Всього внесено, тис.т	128,8	80,0	54,7	88,5	62,6
Удобрена площа, тис.га	2,9	1,9	3,5	2,4	6,3
Частка удобреної площі, %	2,6	1,8	2,8	2,0	5,2
Внесено на 1 га посівної площі, т	1,1	0,7	0,4	0,7	0,5

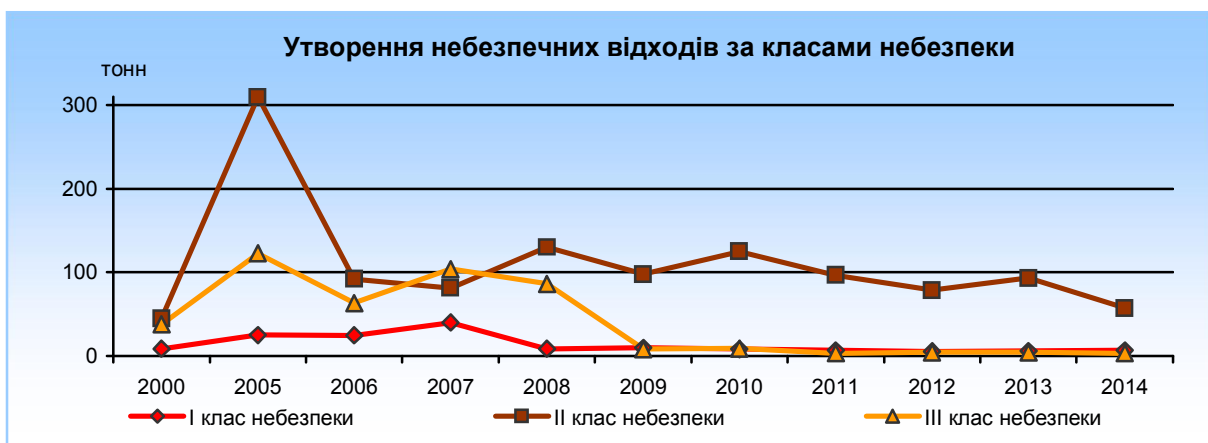
органічних добрив зменшилось порівняно з попереднім роком на 29,2% та становило 62,6 тис.т. Органікою підприємствами удобрено лише 6,3 тис.га посівів (або 5,2% від загальної площі) сільськогосподарських культур. На 1 гектар посівної площі сільськогосподарських культур у середньому внесено 89 кг мінеральних та 0,5 т органічних добрив (у 2013р. – відповідно 92 кг і 0,7 т).

Серйозну потенціальну небезпеку навколишньому середовищу, передусім землям, культурним рослинам, а через них і людям завдає інтенсивна хімізація землеробства, в тому числі широке застосування сільськогосподарськими підприємствами пестицидів. Площа, на якій сільськогосподарськими підприємствами застосовувались засоби захисту рослин, у 2014р. становила 91,3 тис.га, більшу частину якої (71,1% або 65,0 тис.га) займала площа, на якій застосовувались пестициди. Варто зазначити, що порівняно з попереднім роком площі, на яких застосовувались засоби захисту рослин, збільшились на 1,3%, водночас площі, на яких використовували пестициди, зменшилася на 17,6%.

На сьогодні досить актуальними є питання щодо поводження з відходами. Промислові та побутові відходи створюють безліч проблем, таких як транспортування, зберігання, утилізація та видалення.

Утворення та поводження з відходами

Протягом 2014р. в області утворилось 388,9 тис.т відходів I–IV класів небезпеки, що на 6,5% менше, ніж у 2013р., у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 256,8 тис.т (на 4,9% менше), у домогосподарствах – 132,1 тис.т (на 9,4% менше) (Додаток 6). Майже всі утворені відходи належали до IV класу небезпеки (малонебезпечні відходи), з яких 38,7% – побутові та подібні відходи. Слід зауважити, що половина всіх відходів (191,7 тис.т або 49,3%) була утворена на підприємствах м.Чернівців. Серед районів найбільшим цей показник був у Глибоцькому, Кіцманському та Новоселицькому (72,5 тис.т, 34,9 тис.т та 30,4 тис.т відповідно), що разом становило 35,4% від загального обсягу утворених відходів.

У 2014р. було утилізовано 55,6 тис.т відходів, передано на сторону іншим підприємствам 406,5 тис.т відходів, у т.ч. їх виробниками – 172,3 тис.т, переробниками відходів – 234,2 тис.т.

У загальному обсязі утворених у 2014р. відходів частка спалених (у вигляді палива чи іншим чином для отримання енергії) становила 4,7%, утилізованих – 14,3%. У дев'ятнадцяти підприємств області були в наявності 33 установки для спалювання відходів та у чотирьох підприємствах – 6 установок для утилізації та перероблення відходів, загальною потужністю відповідно 16,2 тис.т/рік та 0,5 тис.т/рік.

У спеціально відведені місця та об'єкти (загальна проектна площа яких по області склала 2,9 км²) було видалено 212,3 тис.т відходів, 99,9% яких становили побутові та подібні відходи.

Станом на 1 січня 2015р. у спеціально відведених місцях та об'єктах видалення відходів накопичилось 2611,4 тис.т відходів, майже всі вони – побутові та подібні відходи IV класу небезпеки. Основна частина накопичених відходів (78,2% або 2041,9 тис.т) розміщена на території обласного центру. Серед районів найбільше відходів зосередилось на Кіцманщині – 259,0 тис.т або 9,9%.

Відходи I–III класів небезпеки становлять незначну частку від загальної кількості, проте саме вони створюють ризики для здоров'я і навколишнього середовища.

Протягом 2014р. на підприємствах області утворилось 67,9 т небезпечних відходів I–III класів небезпеки, що на 34,9% менше, ніж у 2013р. Із загального обсягу утворення небезпечних відходів 10,1% (6,8 т) належать до I класу небезпеки, 84,6% (57,5 т) – до II класу і 5,3% (3,6 т) – до III класу небезпеки. Слід зауважити, що більше половини цих відходів (55,2%) була утворена на підприємствах м.Чернівців.

У 2014р. було утилізовано, оброблено (перероблено) 28,4 т небезпечних відходів, іншим підприємствам передано 55,9 т відходів, у т.ч. виробниками відходів – 43,2 т, переробниками – 12,7 т. У загальному обсязі утворених у 2014р. небезпечних відходів частка утилізованих становила 41,8%, тоді як у 2013р. цей показник становив 34,5%. В основному – це відпрацьовані нафтопродукти та продукти нафтопереробки.

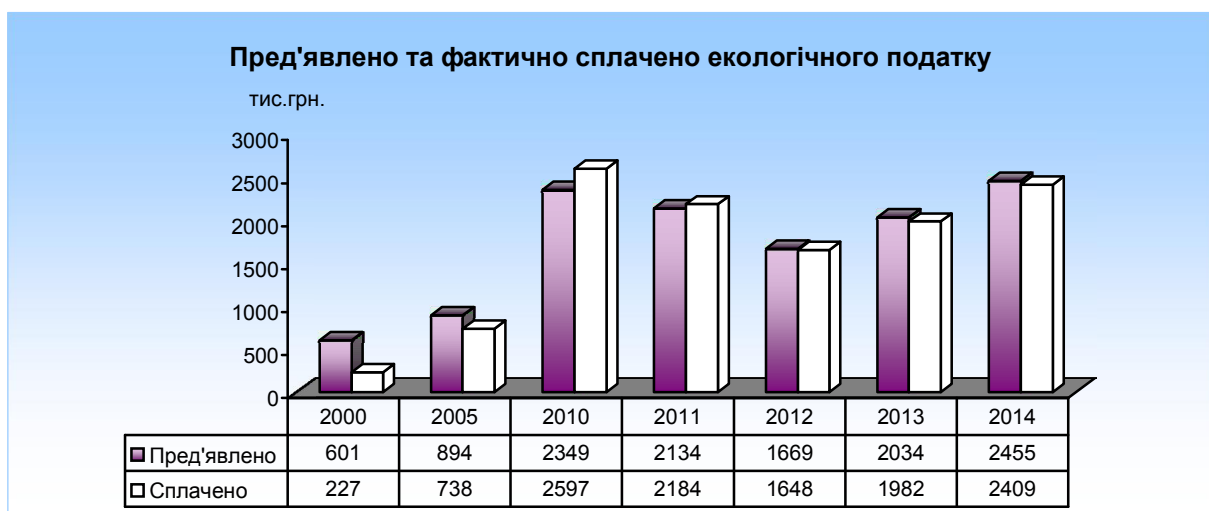
Станом на 1 січня 2015р. на території підприємств області у тимчасовому зберіганні зосередилось 34,4 т шкідливих небезпечних відходів (на 16,1%, ніж на початок 2014р.), з яких 33,3% (11,5 т) становили відходи I класу небезпеки, 63,3% (21,8 т) – II класу, 3,4% (1,1 т) – III класу небезпеки. Значна частина цих відходів (69,5% або 23,9 т) розміщена на підприємствах обласного центру. Також значна їх кількість була в наявності на 1 січня 2015р. на підприємствах м.Новодністровська (6,0 т), що становило 17,4% від загального обсягу відходів I–III класів небезпеки. Водночас, у підприємств Вижницького, Герцаївського та Глибоцького районів на початок 2015р. не залишилося жодної тонни небезпечних відходів.

**Витрати на охорону
навколишнього
природного середовища
та екологічні платежі**

Впродовж 2014р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами та організаціями області було освоєно 3,6 млн.грн. капітальних інвестицій (Додаток 7). Основними напрямками інвестування були очищення зворотних вод (41,5% від загального обсягу або 1,5 млн.грн.) та захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод (38,1% від загального обсягу або 1,4 млн.грн.). Слід зазначити, що у 2014р. фінансування капітальних інвестицій з Державного та місцевих бюджетів становило 1,6 млн.грн. (44,7%). Із загального обсягу інвестицій витрати на капітальний ремонт становили 59,4% (2,1 млн.грн.), тоді як у 2013р. тільки 16,6%.

Основними вкладниками капітальних інвестицій були підприємства м.Чернівців, які витратили 2,3 млн.грн. або 62,9% від загальнообласного показника. Серед районів капіталовкладення здійснювали підприємства Кіцманського (0,9 млн.грн.) та Вижницького (0,4 млн.грн.) районів.

Поточні витрати на охорону природи, пов'язані з експлуатацією та обслуговуванням засобів природоохоронного призначення, в 2014р. становили 60,1 млн.грн., з яких 48,0% (28,8 млн.грн.) були залучені для очищення зворотних вод, 38,4% (23,1 млн.грн.) – на поводження з відходами. Основним джерелом здійснення поточних витрат на охорону довкілля були власні кошти підприємств та організацій (91,7% від загальної суми або 55,1 млн.грн.). Найбільше витрат на охорону навколишнього середовища здійснили підприємства м.Чернівців – 47,1 млн.грн. (78,4%).

За забруднення природного середовища в 2014р. підприємствам області нараховано екологічного податку на загальну суму 2,5 млн.грн. З них 58,8% або 1,4 млн.грн. – це податок за викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, 18,3% (0,5 млн.грн.) – за розміщення відходів у

спеціально відведених місцях чи об'єктах, 22,9% (0,6 млн.грн.) – за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти. Штрафів за порушення законодавства в галузі охорони навколишнього середовища пред'явлено на суму 21,7 тис.грн. Сплачено їх 61,7 тис.грн. (за рахунок погашення заборгованості за попередні роки).

Більше половини екологічних зборів пред'явлено підприємствам м.Чернівців (1,3 млн.грн.). Серед районів найбільше екологічного податку пред'явлено підприємствам Новоселицького (272,5 тис.грн.), Кіцманського (157,8 тис.грн.), Заставнівського (139,0 тис.грн.) та Глибоцького (130,8 тис.грн.).

У 2014р. підприємствами та організаціями області сплачено 2,4 млн.грн екологічного податку, що на 1,9% менше, ніж було пред'явлено. Найнижчою частка сплати пред'явленого податку за забруднення довкілля була в підприємствах Кельменецького району (66,8%), найвищою – Глибоцького району (105,5%) (за рахунок погашення заборгованості попередніх років).

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що довкіллю області у 2014р. були притаманні такі основні тенденції:

Висновки

- обсяги викидів забруднюючих речовин у повітря зменшились у порівнянні з 2013р. на 5,3%, у тому числі від стаціонарних джерел – на 9,2%, від пересувних джерел – на 5,0%;
- скиди забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти за рік збільшились на 10,2%;
- внесено 108,6 тис.ц мінеральних добрив (у перерахунку на 100% поживних речовин), що на 3,4% менше, ніж у попередньому році, але у 2,8 раза більше, ніж у 2000р.
- утворення відходів I–IV класів небезпеки на території області зменшилось порівняно з 2013р. на 6,5%, у тому числі відходів I–III класів небезпеки – більше, ніж на третину;
- підприємствами та організаціями області сплачено екологічного податку на 1,9% менше, ніж було пред'явлено.

Начальник Головного управління

А. В. Ротар

Маруняк, Самойлова, Воронко
58-17-76

Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними¹ джерелами забруднення по містах та районах у 2014 році

	Обсяги викидів, т				Крім того, викиди діоксиду вуглецю, тис.т			
	усього	у тому числі		у % до 2013р.	усього	у тому числі		у % до 2013р.
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами			стаціонарними джерелами	пересувними джерелами	
Чернівецька область	37022,9	2484,7	34538,2	94,7	653,6	137,0	516,6	93,3
м.Чернівці	12730,0	1040,7	11689,3	95,8	287,3	106,3	181,0	91,9
м.Новодністровськ	608,8	154,5	454,3	92,4	6,9	0,7	6,2	86,7
райони								
Вижницький	1929,0	40,5	1888,5	94,4	27,3	0,8	26,5	93,7
Герцаївський	1189,7	73,5	1116,2	97,1	18,1	0,6	17,5	93,1
Глибоцький	2461,5	96,0	2365,5	92,7	38,7	4,7	34,0	91,9
Заставнівський	1978,6	164,7	1813,9	91,1	32,3	5,4	26,9	94,4
Кельменецький	1652,9	14,6	1638,3	95,1	24,3	–	24,3	95,3
Кіцманський	2859,3	305,8	2553,5	95,3	44,6	5,7	38,9	92,3
Новоселицький	3393,0	380,1	3012,9	96,1	50,8	5,7	45,1	94,8
Пугицький	868,2	10,7	857,5	95,6	12,3	0,4	11,9	96,1
Сокирянський	1908,9	55,5	1853,4	103,0	30,2	0,3	29,9	125,2
Сторожинецький	3165,2	78,5	3086,7	90,5	45,8	2,5	43,3	88,2
Хотинський	2277,8	69,6	2208,2	91,0	35,0	3,9	31,1	90,3

¹ Враховані викиди від автомобільного, залізничного транспорту та виробничої техніки.

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

**Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами по містах та районах у 2014 році**

	Кількість підприємств, що мали викиди		Обсяги викидів		Викинуто одним підприємством, т	Щільність викидів, т на 1 км ²	Викинуто в розрахунку на 1 особу населення, кг
	всього, одиниць	у % до 2013р.	всього, т	у % до 2013р.			
Чернівецька область	109	96,5	2484,7	90,8	22,8	0,3	2,7
м. Чернівці	43	102,4	1040,7	105,4	24,2	6,8	4,0
м.Новодністровськ райони	3	100,0	154,5	99,6	51,5	22,1	14,3
Вижницький	9	100,0	40,5	75,8	4,5	0,0	0,7
Герцаївський	2	100,0	73,5	84,0	36,8	0,2	2,2
Глибоцький	8	88,9	96,0	92,7	12,0	0,1	1,3
Заставнівський	7	100,0	164,7	76,0	23,5	0,3	3,3
Кельменецький	2	100,0	14,6	99,9	7,3	0,0	0,3
Кіцманський	12	109,1	305,8	115,4	25,5	0,5	4,4
Новоселицький	13	92,9	380,1	89,3	29,2	0,5	4,8
Путильський	4	100,0	10,7	96,9	2,7	0,0	0,4
Сокирянський	5	71,4	55,5	51,5	11,1	0,1	1,3
Сторожинецький	8	66,7	78,5	45,8	9,8	0,1	0,8
Хотинський	6	75,0	69,6	51,3	11,6	0,1	1,1

**Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
від пересувних джерел[†] по містах та районах**

	2005	2007	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Чернівецька область	28,4	41,5	39,5	40,8	41,6	38,2	36,4	34,5
м. Чернівці	15,4	14,4	14,0	13,6	13,7	12,7	12,3	11,7
м.Новодністровськ райони	0,3	0,7	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
Вижницький	1,0	2,3	2,1	2,2	2,3	2,1	2,0	1,9
Герцаївський	0,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1	1,1
Глибоцький	1,1	2,7	2,5	2,8	3,0	2,8	2,6	2,4
Заставнівський	1,2	2,1	2,0	2,2	2,2	2,0	2,0	1,8
Кельменецький	0,7	1,8	1,7	1,9	2,0	1,8	1,7	1,6
Кіцманський	1,5	3,2	3,0	3,1	3,1	2,9	2,7	2,5
Новоселицький	1,5	3,6	3,4	3,5	3,6	3,3	3,1	3,0
Путильський	0,4	1,0	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
Сокирянський	0,9	1,9	1,9	2,1	2,2	1,9	1,8	1,8
Сторожинецький	2,2	3,7	3,5	3,8	3,8	3,5	3,3	3,1
Хотинський	1,9	2,8	2,6	2,8	2,8	2,5	2,4	2,2

[†] Починаючи з 2005р., враховані викиди від залізничного та авіаційного транспорту, а з 2007р. – від виробничої техніки.

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел за джерелами утворення у 2014 році

(тонн)

	Всього	У тому числі від			
		автомобільного транспорту	з них від		залізничного транспорту та виробничої техніки
			автотранспорту індивідуальних власників	автотранспорту суб'єктів господарської діяльності	
Чернівецька область	34538,2	32513,8	27775,5	4738,3	2024,4
м.Чернівці	11689,3	10612,5	7790,0	2822,5	1076,8
м.Новодністровськ	454,3	439,0	320,4	118,6	15,3
райони					
Вижницький	1888,5	1865,1	1709,0	156,1	23,4
Герцаївський	1116,2	1026,2	955,6	70,6	90,0
Глибоцький	2365,5	2313,8	2155,1	158,7	51,7
Заставнівський	1813,9	1712,3	1635,3	77,0	101,6
Кельменецький	1638,3	1513,3	1410,8	102,5	125,0
Кіцманський	2553,5	2397,9	2131,0	266,9	155,6
Новоселицький	3012,9	2870,9	2566,9	304,0	142,0
Путильський	857,5	854,0	753,1	100,9	3,5
Сокирянський	1853,4	1660,7	1421,1	239,6	192,7
Сторожинецький	3086,7	3069,4	2837,6	231,8	17,3
Хотинський	2208,2	2178,7	2089,6	89,1	29,5

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

**Основні показники використання водних ресурсів
по містах та районах
у 2014 році**

	Забрано з природних водних об'єктів	Використано свіжої води	З них на			Загальне водовідведення	Скинуто в поверхневі водні об'єкти
			виробничі потреби	побутово-питні потреби	сільськогосподарські потреби		
Чернівецька область	90,3	79,6	23,1	10,5	13,2	63,7	60,9
м. Чернівці	5,1	13,2	4,5	8,7	–	18,0	18,0
райони							
Вижницький	3,2	3,2	0,4	0,1	0,9	2,2	1,9
Герцаївський	1,2	1,2	0,1	0,0	0,8	0,4	0,3
Глибоцький	3,2	3,1	0,0	0,1	1,8	1,4	1,0
Заставнівський	28,0	10,7	6,3	0,2	1,0	5,2	5,0
Кельменецький	4,3	4,3	0,1	0,2	0,8	2,7	2,5
Кіцманський	18,6	18,4	5,2	0,1	1,5	15,5	15,2
Новоселицький	7,3	6,5	0,1	0,2	2,0	4,7	4,3
Путильський	0,7	0,7	–	0,0	0,7	0,1	–
Сокирянський	9,8	9,6	6,2	0,5	0,9	8,3	8,1
Сторожинецький	5,0	4,9	0,2	0,2	1,7	3,0	2,6
Хотинський	3,9	3,8	0,0	0,2	1,1	2,2	2,0

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

Основні показники утворення та поводження з відходами¹

	(т)					
	2000	2005	2010		2011	
			I-IV класів	у тому числі I-III класів	I-IV класів	у тому числі I-III класів
Утворення відходів ²	91,4	458,1	140424,9	142,9	225145,7	107,2
Отримано зі сторони	–	0,8	397869,1	11,7	340573,4	13,8
у тому числі з інших країн	...	–	–	–	–	–
Утилізовано, оброблено (перероблено)	25,2	253,8	32945,2	28,3	48231,3	36,7
Спалено	...	6,8	18008,4	4,5	18890,5	4,3
Передано на сторону	61,9	192,3	279382,3	138,2	238837,6	85,6
у тому числі іншим країнам	...	–	–	–	–	–
Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	...	1,1	206768,1	–	203813,6	–
Видалено у місця неорганізованого зберігання	11,2	5,3	–	–	–	–
Втрачено (випаровування, витікання, пожежі тощо)	...	0,6	1,1	1,1	0,1	0,1
Наявність відходів на кінець року ³	174,5	95,4	1738790,7	49,1	1955348,7	43,5
у розрахунку на 1 км ² , кг	21,5	11,8	214771,6	6,1	241520,3	5,4

Продовження

	2012		2013		2014	
	I–IV класів	у тому числі I–III класів	I–IV класів	у тому числі I–III класів	I–IV класів	у тому числі I–III класів
Утворення відходів ²	550572,1	89,3	415911,1	104,3	388880,2	67,9
Отримано зі сторони	323586,0	17,0	428425,4	19,2	446563,5	13,4
у тому числі з інших країн	1,3	–	1,2	–	–	–
Утилізовано, оброблено (перероблено)	117688,5	40,2	90802,5	36,0	55591,6	28,4
Спалено	21086,2	4,5	16737,0	4,4	18282,1	–
Передано на сторону	352159,8	65,9	382706,1	82,5	406538,0	55,9
у тому числі іншим країнам	–	–	–	–	–	–
Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	181951,9	–	202881,6	–	212269,1	–
Видалено у місця неорганізованого зберігання	–	–	–	–	–	–
Втрачено (випаровування, витікання, пожежі тощо)	–	–	–	–	–	–
Наявність відходів на кінець року ³	2131228,9	40,5	2416522,3	41,0	2611416,2 ⁴	–
у розрахунку на 1 км ² , кг	263244,7	5,0	298483,5	5,1	322556,3 ⁴	–

¹ За 2000, 2005 роки наведено дані по відходах I–III класів небезпеки, з 2010 року – по відходах I–IV класів небезпеки.

² До 2010 року включно наведено дані від економічної діяльності підприємств та організацій, з 2011 року – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

³ Без урахування спеціально відведених місць видалення відходів економічно неактивних підприємств та організацій.

⁴ Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах на кінець 2014 року.

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

**Витрати на охорону навколишнього природного середовища та
екологічний податок по містах та районах
у 2014 році**

(тис.грн.)

	Екологічний податок		Капітальні інвестиції	Поточні витрати
	пред'явлений до сплати	фактично сплачений		
Чернівецька область	2454,6	2408,8	3594,5	60116,4
м.Чернівці	1309,9	1304,5	2262,0	47127,3
м.Новодністровськ	57,5	56,9	–	2327,7
райони				
Вижницький	49,3	46,9	436,0	5780,2
Герцаївський	52,9	49,4	–	–
Глибоцький	130,8	138,0	–	1180,4
Заставнівський	139,0	140,2	–	–
Кельменецький	27,1	18,1	–	–
Кіцманський	157,8	159,4	896,5	333,1
Новоселицький	272,5	255,1	–	5,9
Путільський	26,5	24,8	–	32,4
Сокирянський	52,0	52,1	–	1215,2
Сторожинецький	124,3	108,4	–	870,2
Хотинський	55,0	55,0	–	1244,0

Начальник відділу статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

М.В. Коропотницька

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області**

**Економічна доповідь
Навколишнє природне середовище
Чернівецької області у 2014 році**

Відповідальна за випуск
Коропотницька Марія Василівна

Підписано до друку 12.06.2015. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Тираж 3 прим. Зам. № 06-87/278
Віддруковано Головним управлінням статистики у Чернівецькій області
вул. Головна, 249-а, м. Чернівці, 58018